

EKOLOŠKA POLJOPRIVREDA

Mr.sc. Marina Krvavica
marina.krvavica@veleknin.hr

Povijest ekološke poljoprivrede

- Razvila se od biološko-dinamičke u prvoj polovici 20 stoljeća,
- Osnovni cilj bio zaustavljanje degradacije tla,
- Najveće promjene i naglo širenje 80-ih god.
- **Svjetska organizacija za ekološku poljoprivredu (IFOAM)** – 1972. god. – danas okuplja > 600 svjetskih organizacija i > 90 zemalja
- **Najveći napredak u 90-im u EU, Australija, SAD** kao rezultat nepovoljnog utjecaja snažne, nekontrolirane industrijalizacije i tzv. “zelene revolucije” tj. razvoja konvencionalne poljoprivrede u drugoj polovici 20 stoljeća
 - Posljedice - ugrožena prirodna flora i fauna, poremećena biološka ravnoteža, te otuda spoznaja o važnosti razvoja ekologije općenito, ali i ekološke poljoprivrede

Što je to ekološka (biološka ili organska) poljoprivreda?

- u široj javnosti se uglavnom misli na proizvodnju tzv "zdrave hrane", tj. na poljoprivrednu proizvodnju **bez uporabe agrokemikalija** (mineralnih gnojiva, pesticida, hormona i sl.).
- To je samo jedno od obilježja takvog načina proizvodnje – radi se o **sveukupnom gospodarenju** kojim se nastoji maksimalno iskoristiti potencijale određenog ekosustava.
- Idealno ekogospodarstvo - gospodarstvo mješovitog tipa
- Smisao ekološke poljoprivrede:
 - nije u negiranju i odbacivanju pozitivnih dostignuća konvencionalne poljoprivrede,
 - je u iznalaženju ekološki prihvatljivijih rješenja, tamo gdje je to potrebno i moguće.
- Ekološka poljoprivreda nije povratak na staro, povratak na poljoprivredu naših djedova.
- Ona je dio suvremene poljoprivredne proizvodnje, trgovine i agronomske znanosti, te se upravo i temelji na njenim najnovijim spoznajama i dostignućima

Što je to ekološka (biološka ili organska) poljoprivreda?

- Prema definiciji Međunarodne federacije pokreta ekološke poljoprivrede - IFOAM (International Federation of Organic Agriculture Movements) riječ je o: **"procesu kojim se razvija održivi agro-ekosustav"**.
- Ključ uspješne proizvodnje je **postojeća plodnost tla**, a temelji se na prirodnim sposobnostima biljaka, životinja i krajobraza s ciljem optimiziranja kvalitete u svim aspektima poljoprivrede i zaštite okoliša.

Osnovne osobine ekološke poljoprivrede

- Maksimalno smanjenje uporabe kemijskih umjetnih gnojiva, pesticida i zaštitnih sredstava, omogućujući time djelovanje snažnih prirodnih zakona koji povećavaju prirod i otpornost na bolesti
- Drži se globalno usvojenih načela koja se primjenjuju na lokalna područja uvažavajući njihove regionalne socio-ekonomske, geo-klimatske i kulturne posebnosti.
- Održivi razvoj

Kako definirati održivi razvoj?

- Prema **općenito prihvaćenoj definiciji** razvoj je održiv ako prirodni ekosustavi služe kao resursi stalnog rasta proizvodnje i potrošnje, a dolazećim generacijama ostaju nesmanjene kakvoće i iskoristivosti.
- Postupno uklanjanje postojećeg globalnog nesklada čovjeka i prirode,
- ekološka održivost - nalaže da čovjekove djelatnosti ne narušavaju prihvatni kapacitet ekosustava u kojem se odvijaju,
- gospodarska održivost - znači da se kapital koji je čuvao okoliš u najmanju ruku mora vratiti,
- društvena održivost - znači da proizvodni pothvati ne smiju nepovoljno remetiti društvenu zajednicu.
- Ovakva raščlamba dovodi do trenutno prevladavajuće definicije održivog razvoja: **živjeti unutar prihvatnog kapaciteta ekosustava.**

Konvencionalna, održiva i ekološka poljoprivreda - komparacija

- **Konvencionalna:**

- zanemaruje dugoročni utjecaj na okoliš,
- jedini cilj - proizvodnja što veće količine proizvoda na što manjoj površini uz što manje troškove proizvodnje

- **Održiva:**

- proizvodnja unutar prihvatnog kapaciteta ekosustava

- **Ekološka:**

- proces kojim se razvija održivi agro-ekosustav, proizvodi sigurna hrana, osigurava dobra prehrana, osigurava dobrobit životinja i socijalna pravda

Konvencionalna, održiva i ekološka poljoprivreda - komparacija

- Često se poistovjećuje s tradicionalnom poljoprivrednom proizvodnjom
- Kod nas je definirana terminima: zdrava hrana, prirodna gnojiva, protiv GMO-a, bez pesticida, bez umjetnih gnojiva.
- Iako su ti pojmovi doista karakteristični za ekološku poljoprivredu, zaboravlja se holizam etike, zaštite okoliša, socijalna jednakost i pravda te gospodarska isplativost.

Osnovni pojmovi

- **Ekološka proizvodnja** poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
- **Proizvođač** u ekološkoj proizvodnji
- **Ekološki proizvod**
- **Potvrdnica**
- **Znak ekološkog proizvoda – “ekoznak”**

Stanje ekološke poljoprivrede

- **EU:**

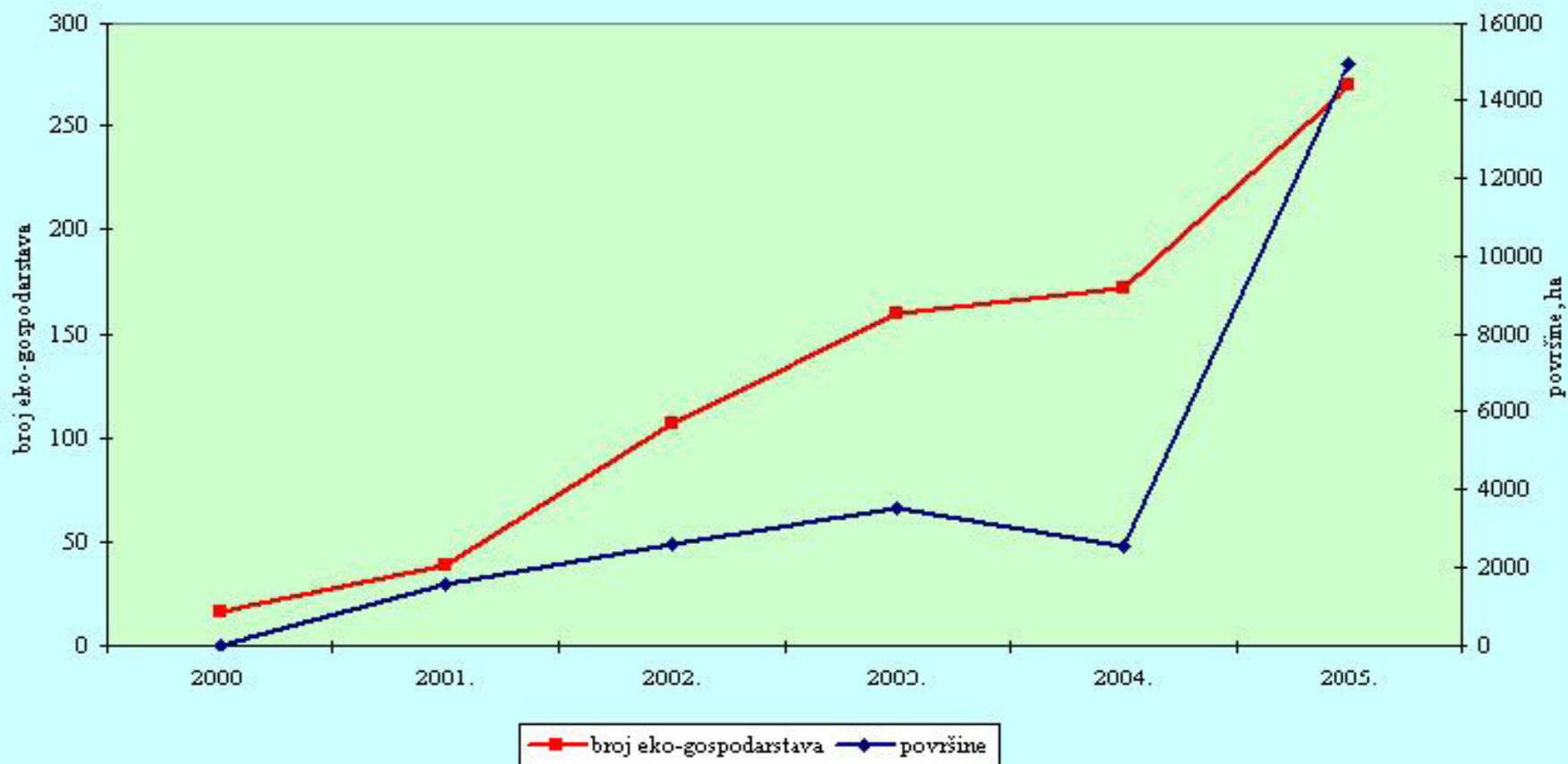
- najveće tržište je njemačko s godišnjim rastom od 10% (dvostruko veće od francuskog koje ima najveći rast u 2005. god. – 60%)
- više od 2/3 potreba podmiruje se iz uvoza (osim Italije)
- stalnom povećanju površina doprinose i političke odluke pojedinih članica EU, kao i regulative VE i EU te subvencije i porezne olakšice
- ali i sve veća ekološka svijest građana, interes velikih trgovačkih lanaca, visok životni standard

- **RH:**

- vrlo povoljni prirodni uvjeti
- organizirana proizvodnja može podmiriti potrebe velikog broja potrošača (izvoz izravno ili kroz turizam)
- Zakon o ekološkoj poljoprivredi - temelj razvoja
- glavni limitirajući faktori – nedovoljno organizirano tržište, slabo raširena distribucijska mreža, nedovoljna informiranost potrošača
- uspostava prirodne ekološke ravnoteže na poljoprivrednom gospodarstvu kao zaokruženoj cjelini – uskladiti odnos ratarstva i stočarstva radi osiguranja dovoljne količine stajnjaka za ratarsku proizvodnju

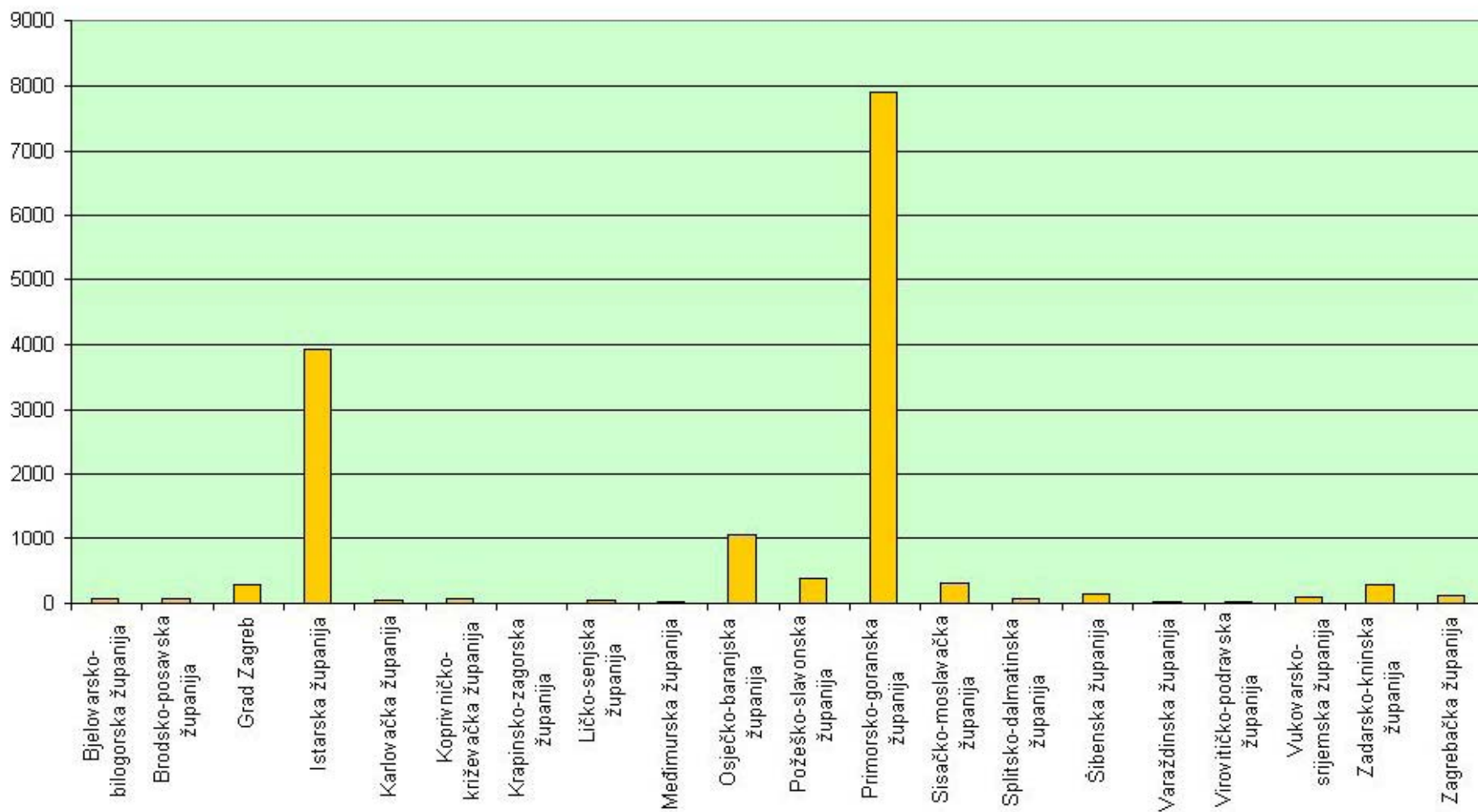
Broj ekoloških gospodarstava i površine pod ekološkom proizvodnjom

Broj ekoloških gospodarstava i površine pod ekološkom proizvodnjom (2000.-2005.)

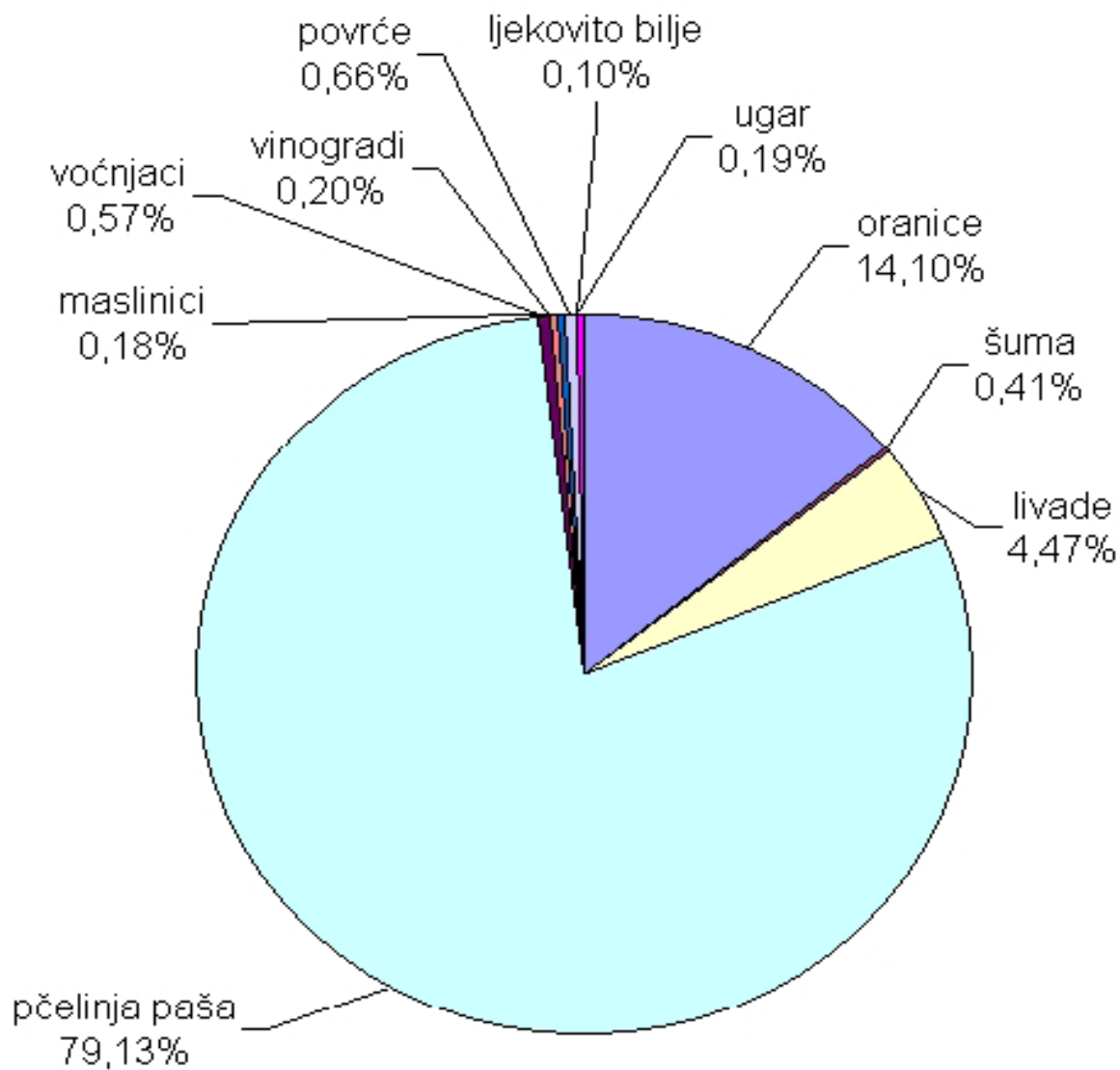

Ukupne površine pod ekološkom poljoprivredom po županijama

Ukupne površine pod ekološkom poljoprivredom po županijama

Struktura površina pod ekološkom proizvodnjom (31.12.2005.)

Zašto postati ekološki proizvođač

- Značaj ekološke poljoprivrede u RH nije u površinama koje zauzima niti udjelu u BDP, već u **mogućnostima**.
- Eko proizvod je prepoznatljiv i visoke kakvoće – tržišno konkurentan
- Potražnja za eko proizvodima u Europi i razvijenom svijetu je veća od ponude – nema ograničenja uvoza, postiže se bolja cijena
- Prednosti Hrvatske:
 - relativno dobro očuvan okoliš (tlo, voda, zrak),
 - autohtone kvalitetne poljoprivredne kulture i pasmine
 - orijentacija na turizam
 - intelektualni potencijal hrvatskih stručnjaka za ovo područje

Kako postati ekološki proizvođač?

- Preduvjeti:
 - Osnovno znanje o sustavu ekološke proizvodnje
 - Poznavanje načela ekološke poljoprivrede sadržanih u zakonskim aktima
- Prelazak iz konvencionalne poljoprivrede u ekološku:
 - 1. faza – zakonski propisi
 - 2. faza – prvi stručni nadzor
 - 3. faza – upis u Upisnik proizvođača
 - 4. faza – stručni nadzor
 - 5. faza – izdavanje potvrđnice
 - 6. faza – znak "ekoproizvod"

HVALA NA POZORNOSTI

VELEUČILIŠTE "MARKO MARULIĆ" KNIN

Knin, Petra Krešimira IV 30

Tel. (022) 664 - 450

Fax. (022) 661 - 374

www.veleknin.hr